

Parlamentaarinen TKI-työryhmä 2022

Kokous 8/2022

Ajankohta: 20.12.2022 klo 14-16

Paikka: Eduskunta (A-siipi, kabinetit 1 ja 2) + etäosallistuminen Teams

Osallistujat:

kansanedustaja Matias Mäkynen, pj.
kansanedustaja Ville Vähämäki
kansanedustaja Kai Mykkänen
kansanedustaja Mari-Leena Talvitie
kansanedustaja Arto Pirttilahti
kansanedustaja Hanna Kosonen
kansanedustaja Saara Hyrkkö
kansanedustaja Pia Lohikoski
kansanedustaja Joakim Strand
kansanedustaja Atte Harjanne
kansanedustaja Sari Essayah

osastopäällikkö Ilona Lundström
ylijohtaja Terhi Järvikare

tiedeasiantuntija Antti Pelkonen
budjettineuvos Taina Eckstein
johtaja Erja Heikkinen
ryhmäpäällikkö Maija Lönnqvist

johtava tutkija Elias Einiö, VATT (kutsuttu asiantuntija)

Pöytäkirja

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Mäkynen avasi kokouksen klo 14.10. Puheenjohtaja totesi, että sekä TKI-rahoituslaki että T&K-verovähennyslaki on eduskunnassa hyväksytty.

2. Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Kai Mykkänen ja Arto Pirttilahti.

3. Kuuleminen: T&K-rahoituksen vaikuttavuus ja vaikuttavuuden arviointi (liite 1)

Johtava tutkija Elias Einiö (VATT) esitteli tutkittuun tietoon pohjautuvia näkemyksiä T&K-rahoituksen vaikuttavuudesta ja vaikuttavuuden arvioinnista. Einiöltä oli pyydetty tutkittuun tietoon pohjautuvaa tarkastelua julkisen T&K-rahoituksen kohdentamisesta vaikuttavasti. Lisäksi oli toivottu pohdintaa julkisten T&K-investointien vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnin järjestämisestä. Einiö on yritysten ja innovaatiopolitiikan tutkija.

Einiö suosittelee, että Business Finlandin jakamien innovaatioyrittäjien ja T&K-verovähennyksen vaikuttavuuden arviointi tehtäisiin samanaikaisesti laajoilla satunnaistetuilla tieteellisillä kokeilla, jotka hallinto ja tutkijat suunnittelisivat yhdessä. Tämä edellyttää myös poliittista tahtoa. Einiö piti perusteltuna, että yritystukia voitaisiin arvioida laajemminkin ja tällä perusteella lakkauttaa säilyttäviä tukia. Julkisen T&K-rahoituksen vaikuttavuus tutkitun tiedon mukaan on suuri ja kausaalinen yritysten T&K-panoksiin ja -tuotoksiin.

Julkisella T&K-rahoituksella voidaan lisätä innovaatioita, kasvua ja hyvinvointia, jos rahoitus kohdennetaan tehokkaasti. Tarpeeton tuki on minimoitava (lähellä markkinaa oleva rahoitetaan markkinoilla) ja kokonaistaloudelliset hyödyt maksimoitava (ääritapauksena perustutkimus, joka on rahoitettava kokonaan). Puhtaan optimaalinen kohdentaminen on kuitenkin vaikea toteuttaa. On vahvaa näyttöä, että myös keskimääräisellä kohdentamisella (verohuojennukset) on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia. Suorien tukien kohdentamisessa tarvitaan tarkkuutta, jos osa hankkeista hoituukin verohuojennusten kautta. Vaikuttavuuden tutkiminen aika ajoin tieteellisillä kokeilla on tärkeää kohdentumisen seuraamisessa ja kehittämisessä

Julkinen rahoitus tieteelliseen tutkimukseen on Suomessa vain vähän tutkittu aihe. Perustutkimuksen rooli kasvuhakuisessa innovaatiopolitiikassa on äärimmäisen tärkeä, koska innovaatiot pohjautuvat tutkittuun tietoon. Viimeaikaista taloustieteellistä tutkimusta on perustutkimuksen rahoittamisesta. Perustutkimuksen tuen (rahoitusprosentin) tulisi olla korkeampi kuin soveltavalle tutkimukselle. Opetuksen ja perustutkimuksen rahoitus on turvattava, ja varmistettava samalla näiden laatu. PPP-hankkeita olisi hyvä tutkia erikseen.

Keskustelussa pohdittiin etu- ja jälkikäteisarviointia sekä satunnaistetun kenttäkokeen eli tieteellisen tutkimuksen tekemistä vaikuttavuuden arvioinnin tueksi. Esiin nousi panosindikaattoreiden painottuminen. Einiön mukaan panoksia on käytettävä indikaattoreina erityisesti silloin, kun muita indikaattoreita ei oikein ole. Panosten lisääntyminen viittaa vahvasti innovaatioiden lisääntymiseen ja on reunaehto sille, että mitään ylipäänsä tapahtuu. Patentit otettiin esimerkiksi tuotosindikaattoreista. Einiö piti niitä käyttökelpoisina erityisesti teknologiayritysten tulosten mittaamiseen. Keskusteltiin myös alakohtaisten valintojen tekemisestä sekä poliittisen ohjauksen ja esimerkiksi tutkimusrahoittajien rooliin tässä.

Käsiteltiin yritystukien kirjoa. TKI-tuet ovat perusteltuja toiminnalle, joka ei joka tapauksessa toteudu markkinaläheisyytensä vuoksi. Näiden vaikuttavuutta voitaisiin tutkimuksellisesti arvioida koeasetelman avulla. Koeasetelmassa kohdepopulaatio jaettaisiin satunnaisotannalla koeryhmään ja verrokkiryhmään. Verohuojennukset ovat T&K-toiminnan kannusteina tuloksekkaita. Einiön mukaan on selvää, että kaikkia T&K-toiminnan ulkoisvaikutuksia ei koskaan voida mitata.

Keskusteltiin vaikuttavuuden arvioinnin aikajännteistä. Einiön mukaan jo ennen T&K-rahoituksen lisäämistä pitäisi suunnitella, miten arviointi toteutetaan, ja mittaamisen toimeenpano pitäisi heti käynnistää.

Keskusteluun nousi myös sidosryhmäkeskustelujen kestoaihe eli koulutuksen ja tutkimuksen rooli yritysten TKI-toimijoiden tulosten saavuttamisessa sekä koulutustason nostaminen ja koulutuksen erityisesti riittävän työvoiman turvaamiseksi. Einiö totesi tutkitun tiedon osoittavan, että perustutkimus on niin tärkeää soveltavalle tutkimukselle, että tukiprosentin perustutkimukselle pitää olla korkeampi kuin soveltavalle tutkimukselle. Tämä

koskee myös yritysten perustutkimusluonteista tutkimusta. Kaikkea ei pienessä maassa tarvitse itse keksiä, mutta soveltaminenkin edellyttää korkeaa osaamista, tutkimusta ja kyvykkyyttä teknologiakehityksen eturintamassa. Myös Suomen Akatemian jakaman rahoituksen vaikuttavuutta voisi tutkia tieteellisellä kokeella.

4. Raporttiluonnoksen käsittely (liitteet 2 ja 3)

Pääsihteeri Pelkonen esitteli raporttiversioiden, joka sisälsi ensimmäistä kertaa kaikki luvut. Edellisen kokouksen jälkeen kaksi eduskuntaryhmää lähetti kirjallisia kommentteja raporttiin.

Edelliseen versioon nähden raporttiin oli tehty seuraavat muutokset. Uudelleen jäsenettyyn lukuun 2.1 on lisätty taustoittavaa tekstiä. Osaamista sekä yhteistyötä koskevia alakohtia on täydennetty. Lukuun 2.2 lukuun ei ole tehty isoja muutoksia. Lukuun 3 isompi muutos on tavoitetilan siirtäminen luvun 4 alkuun. Luvussa 4.1 vain hyvin vähän muutoksia, ja siinä luvussa on malliksi laatikko mahdollisesta linjausten esittämistavasta. Tällaista esitysmallia ei ole muiden linjausten yhteydessä. Osaamista koskevaa lukua 4.2 korostettiin viime kokouksen keskustelussa ja sitä on jäsenetty uudestaan, ja tuotu selvemmin esiin yleinen osaajapula ja T&K-henkilöstön tilanne. Osaamisperäinen maahanmuutto on mukana omana kokonaisuutenaan. Linjausta kotoperäisestä osaajalisäyksestä ei tässä yhteydessä vielä ole. Luku 4.3 käsittelee yhteistyön vahvistamista ja siinä tekstiä on tiivistetty ja nostettu yleisemmälle tasolle. Tässä kohdassa linjausluonnos on tällä hetkellä kannanottomainen mutta toisaalta T&K-rahoitusta koskevassa luvussa 4.5. on esitetty tähän liittyviä toimenpiteitä. Luvussa 4.4. ei käytännössä ole muita muutoksia kuin lisäykset nousevien teknologioiden merkityksestä ja kytköksistä elinkeinopolitiikkaan. Luku 4.5 sisältää 11 alakohtaa esityksistä T&K-rahoituksen suuntaamiseksi ja siinä luvussa ei ole dramaattisia ja isoja muutoksia, lähinnä lisäyksiä ja tarkennuksia. Tämän luvun osalta olisi hyvä keskustella onko tarpeen linjata suuntaamisen osalta esimerkiksi priorisointia eri kohteiden välillä tai ottaa kantaa siihen miten rahoituslisäyksiä eri kohteisiin ajallisesti mahdollisesti porrastetaan. Lukua 4.6 on muutettu vain vähän. Luku 4.7 on tarkoituksellisesti tässä vaiheessa varsin yleisellä tasolla.

Keskustelussa todettiin, että tehdään raporttiluonnokseen kokouksessa nostettuihin muutamaan kohtaan korjaukset ja lisätään huomiot Business Finlandin viennin tukemisen rahoituksen suhteellisen osuuden pienentämisestä kokonaisrahoitustason kasvaessa. Eduskuntaryhmiltä tulleet huomiot sisällytetään muotoiltuina lausuntokierrokselle tammikuun toisella viikolla lähtevään raporttiluonnokseen. Eduskuntaryhmät voivat aiemmin sovitusti kommentoida kirjallisesti raporttiluonnosta myös. Käydään perusteellisempi keskustelu raporttiluonnoksesta lausuntokierroksen jälkeen 31.1.2023 pidettävässä kokouksessa.

Keskustelussa tuotiin esiin, että linjausten on hyvä erottua muusta tekstistä selvästi. Puhuttiin myös alakohtaisista valinnoista ja todettiin, että jos on perusteltua joku ala esimerkiksi hyödyntämättömän potentiaalini takia mainita, niin voidaan tehdä. Sosiaali- ja terveystieteiden T&K-toiminta hyvinvointialueisiin siirryttyä on pystyttävä järjestämään tavalla, joka tukee palvelujärjestelmää. Kokonaisuudessa on syytä huomioida myös palveluiden kehittäminen, palvelumuotoilu, luovat alat ja brändityö. Yhteistyöhön kannustamisen elementtejä toivottiin korostettavan.

Esiin nousi myös tutkijanuralla meritoituminen, jota on pitkään tarkasteltu eri tavalla korkeakouluissa kuin muussa työelämässä, sekä korkeakoulujen tutkimus- ja TKI-intensiivisyys verrattuna yrityksiin. Kaikkien toimijoiden on voitava verkottua myös kansainvälisesti, tämä on edellytys myös niin EU-rahoituksen kuin kansainvälisten rahoituslähteiden paremmalle hyödyntämiselle.

5. Sidosryhmätilaisuuden ohjelma (liite 4)

Sidosryhmätilaisuus järjestetään 18.1.2023 klo 14-16. Raporttiluonnoksen kirjallinen kommentointi avataan Otakantaa.fi-palveluun jo ennen tilaisuutta viikolla 2. Kirjallisen kommentointikierroksen tulokset ovat työryhmän käytössä tammikuun lopussa. Sidosryhmätilaisuuteen kommenttipuheenvuoro pyydetään aiemmin sovittujen tahojen lisäksi myös Wärtsilä Oy:ltä.

6. Kirjallisesti tiedoksi

- Saadut lausunnot: (Tesi, Ilmastorahasto, Vaikuttavuussäätiö Pirkanmaan liitto, Oulun kaupunki, Etelä-Savon ELY-keskus) (liite 5)
- OECD julkisti 15.12. Suomea koskevan [maaraportin](#) (Economic Survey of Finland) Suomesta. Raportin erityisteema on innovaatioekosysteemien uudistaminen.
- Uusi kirjoitus TKI-työryhmän jäsenten kynästä -kirjoitussarjassa:
  - Joakim Strand: [Järjestelmätason TKI- ja liiketoimintaosaaminen luo lisävientä ja uusia työpaikkoja](#)

7. Mahdolliset muut asiat

Mahdollisia muita asioita ei ollut.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:57.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirjantarkastajat Kai Mykkänen ja Arto Pirttilahti ovat hyväksyneet pöytäkirjan sähköpostitse. Hyväksymisen dokumentoivat sähköpostit on arkistoitu Vahvaan.